

що після опублікування нормативно-правового акта починається його реалізація у відповідних формах за допомогою засобів, визначених у нормах права.

Нормативно-правовий акт не може вважатися чинним, таким, що набрав юридичної сили, якщо він у встановленому порядку не доведений до відома виконавців, не оголошений у належній формі. Тому офіційне оприлюднення прийнятого нормативно-правового акта передбачає його офіційне доведення тексту нормативно-правового акта від імені і за дорученням правотворчого органу до відома суб'єктів права. Офіційне оприлюднення нормативно-правового акта є необхідним етапом формування вираженої в нормативно-правовому акті державної волі. Остання не може бути визнана повністю сформованою, якщо виконавці не мають можливості її знати. Створення нормативно-правового акта, остаточне формування державної волі передбачає включення такого акта в правову систему, а також його реальну дію. Це неможливо без офіційного оголошення його приписів виконавцям. Інакше нормативно-правовий акт не може стати діючим, таким, що ввійшов до правової системи.

Право громадян знати свої права та обов'язки – одне із основоположних прав людини, що передбачає можливість отримувати інформацію про прийняття та можливість вільного доступу до точних та повних текстів нормативно-правових актів, з метою ознайомлення із правовими нормами.

Відповідно це право забезпечується інформуванням про прийняття нормативно-правових актів, оприлюдненням точних та повних за обсягом текстів нормативно-правових актів, нормативно визначені строки та у встановленому порядку, а також створенням умов для ознайомлення із їх змістом.

Список використаних джерел:

1. Дубов И. А. Законодательная инициатива: проблемы и пути совершенствования / И. А. Дубов // Государство и право. – 1993. – № 10. – С. 26-34.
2. Коккинакис проти Греції (Kokkinakys v. the Greece) // Решение Европейского суда по правам человека). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rpqi.narod.ru/echr/translation/translation/kokkinakis.htm>
3. Опубликование нормативных актов / Всесоюзный научно-исследовательский институт советского законодательства/ [А.С. Пиголкин]. – М. : Юридическая литература, 1978. – 168 с.
4. Санді Таймс проти Сполученого Королівства (Sundy Times v. the United Kingdom). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medialaw.org.ua/library/sprava-sandi-tajms-proty-spoluchenogo-korolivstva/>

**Науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем забезпечення
публічної безпеки і порядку ННІ
№ 3 НАВС**

Литвин Вікторія Вікторівна

ПРЕВЕНТИВНІ ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОКЛАДЕНИХ НА ПОЛІЦІЮ ПОВНОВАЖЕНЬ

У світлі поліцейських реформ в Україні з 2015 року почав діяти новий Закон України «Про Національну поліцію» [1]. Саме цей закон визначив правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліції, порядок проходження служби і, не менш важливе, положення про застосування поліцейських превентивних заходів, які дозволяють у встановленому законом порядку обмежувати певні права і свободи людини саме для виконання поліцейськими своїх повноважень.

Превентивні поліцейські заходи (далі - ППЗ), визначені законом, повинні бути, як зазначено в ст. 29 ЗУ «Про Національну поліцію», необхідними (тобто застосовуються тільки якщо неможливо використати інший захід, попередньо застосовані заходи не дали результату та з урахуванням

завдання найменшої шкоди) пропорційними та ефективними. Негайне застосування даних заходів припиняється в разі: 1) досягнення мети його застосування; 2) очевидності, що мету заходу неможливо досягнути; 3) відсутності необхідності в подальшому застосовувати такі види заходів [3].

До видів ППЗ входять: 1) перевірка документів особи; 2) опитування особи; 3) поверхнева перевірка і огляд; 4) зупинення транспортного засобу; 5) вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території; 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи; 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; 10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; 11) поліцейське піклування [1].

Перевірка документів особи здійснюється: у разі її перебування на території чи об'єкті зі спеціальним режимом; якщо особа володіє зброєю, боеприпасами, наркотичними речовинами та іншими речами, на володіння якими потрібен спеціальний дозвіл; якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу вказують на причетність до учинення правопорушення; якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події; якщо особа за зовнішніми ознаками схожа з особою, яка перебуває у розшуку або рахується, як безвісно зникла [2].

Опитування особи відбувається за її згодою і тільки якщо існують підстави вважати, що вона може володіти, необхідною для виконання поліцейськими повноважень та інформацією.

Поверхневу перевірку речі або транспортного засобу поліцейський має право здійснювати: 1) якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться правопорушник або особа, свобода якої обмежується в незаконний спосіб; 2) якщо існує достатньо підстав вважати, що в такому транспортному засобі знаходиться річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю і здоров'ю такої особи або інших осіб; 3) якщо існує достатньо підстав вважати, що річ або транспортний засіб є знаряддям учинення правопорушення або (і) знаходиться в тому місці, де може бути скоєно кримінальне правопорушення, для запобігання якого необхідно провести поверхневу перевірку [2].

Поліцейський зупиняє транспортний засіб (далі - ТЗ) у разі порушення водієм Правил дорожнього руху, у разі виявлення очевидних ознак несправності ТЗ, якщо водій або пасажир ТЗ можуть бути причетними до вчинення правопорушення або ж даний ТЗ є знаряддям його вчинення, якщо даний ТЗ у розшуку, у разі виникнення необхідності допитати водія або його пасажирів щодо дорожньо-транспортної пригоди, для залучення до надання допомоги, тощо.

Вимогу залишити місце поліцейський пред'являє якщо це необхідно для забезпечення публічної безпеки і порядку. Крім цього, він обмежує рух на певній ділянці території у разі затримання особи, виникнення аварій та надзвичайних ситуацій.

До житла чи іншого володіння поліція може проникнути без вмотивованого рішення суду якщо виникла необхідність врятувати людей та цінне майно, у разі переслідування особи, яка підозрюється у вчиненні злочину та припинення злочину [3].

Поліцейське піклування здійснюється щодо:

- неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду (таку особу поліцейський повинен передати батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування);

- особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення та особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі. (таких осіб поліцейський зобов'язаний передати відповідному закладу);

- особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі (таку особу

поліцейський зобов'язаний передати у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання) [1]

Як висновок потрібно зазначити, що превентивні поліцейські заходи можуть бути застосовані у разі виникнення реальних, визначених законом випадках, та не можуть безпідставно обмежувати права і свободи будь-кого. Крім цього, поліцейський зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою: підставу застосування певного превентивного заходу та роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського. Вище зазначені превентивні поліцейські заходи застосовуються поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII
2. Застосування поліцейських заходів згідно із Закон України "Про національну поліцію" / URL : <http://www.wikipedia.com.ua/1x762e.html> (дата звернення : 16.02.2016)
3. Науково-практичний коментар Розділу V « Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / URL : <http://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/167/1-19.pdf> (дата звернення : 2016)

Викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки НАВС, здобувач кафедри адміністративної діяльності НАВС

Ліщук Богдан Вікторович

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ СЛУЖБОВИХ ЗАВДАНЬ З ОГЛЯДУ НА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Багато країн успішно пройшли або проходять шлях реформ, у тому числі правоохоронної системи, і їх досвід може стати у пригоді в Україні. Дійсно, зарубіжний досвід є важливим, оскільки дає можливість побачити ефективність чи неефективність реалізації елементів підготовки поліцейських інших країн до виконання службових завдань. Проте на сучасному етапі реформи правоохоронного відомства виникають труднощі застосування досвіду інших держав без здійснення відповідної адаптації, врахування особливостей виконання поліцією службових завдань.

У цьому контексті варто наголосити на тому, що в умовах реформування правоохоронних органів постає питання запозичення відповідних стандартів в роботі поліції зарубіжних країн, що дозволить покращити якість роботи Національної поліції України в цілому. Необхідність запровадження єдиних міжнародних стандартів у діяльність поліції виникла внаслідок необхідності співпраці у розкритті кримінальних злочинів міжнародного характеру, забезпечення публічного порядку та безпеки під час проведення міжнародних заходів на території України, відмінностями у підготовки поліцейських кадрів в різних країнах.

Для України, яка обрала курс на євроінтеграцію, дуже важливо вивчати та користуватися позитивним досвідом реформування правоохоронних органів у державах Заходу та адаптації чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

У зв'язку з цим, актуальним постає питання формування поліції з урахуванням міжнародних стандартів, а саме Кодексу ООН поведінки службовців органів правопорядку (1979 р.), Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи №690 “Декларація про поліцію” (1979р.), Основоположних принципів ООН застосування сили та вогнепальної зброї службовцями органів правопорядку (1990р.), Рекомендацій Комітету Міністрів державам-учасникам Ради Європи (2001р.), додатком до якої є Європейський кодекс поліцейської етики.

У розділі V Європейського кодексу поліцейської етики зазначено керівні принципи діяльності поліції, відповідно до яких: 1) поліція може застосовувати силу тільки у разі суворой необхідності і тільки в обсязі, необхідному для досягнення легітимної мети; 2) поліція завжди